

PAPANDOPULO KVARTET

Subota, 8. veljače 2025.
Mala dvorana u 19 sati

ARIOSO

Nikola Fabijanić, sopran-saksofon
Gordan Tudor, alt-saksofon
Goran Jurković, tenor-saksofon
Tomislav Žužak, bariton-saksofon

Gošća: **Monika Cerovčec**, sopran

Marko Ruždjak
Arioso

Fernande Decruck
Pavane

Bruno Bjelinski
Memories za sopran i kvartet saksofona (obrada: G. Tudor)
I. Brod (Tempo di marcia)
II. Razbijeni prozor (Allegreto)
III. Kao bršljan, kao loza (Andante)
IV. Kiša (Allegro)

Tena Ivana Borić
Piece for Amy

Dora Pejačević
Gudački kvartet u C-duru, op. 58 (obrada: T. Žužak)
I. Allegro ma non tanto

Od osnutka 2008. godine, **PAPANDOPULO KVARTET** stvara vlastitu glazbenu priču na ostavštini jednoga od najslavnijih hrvatskih skladatelja – Borisa Papandopula.

Dinamičan i nagrađivan ansambl, čvrsto utemeljen kao jedan od vodećih kvarteta svoje generacije, Papandopulo kvartet opisan je kao „najbolja stvar koja se skladateljima može dogoditi“ (*Zarez*), a njihove izvedbe balansiraju „vrhunsku muzikalnost“ (*Jutarnji list*) i „izvanrednu posvećenost“ (Treći program Hrvatskoga radija). Papandopulo kvartet nastupao je diljem Europe i SAD-a u izvanrednom nizu s više od tristo nastupa te je gostovao u nekima od najvažnijih svjetskih koncertnih dvorana, poput Carnegie Halla u New Yorku i Berlinske filharmonije u Berlinu.

Kvartet je dobio brojne nacionalne i međunarodne nagrade na nekima od najprestižnijih natjecanja i festivala komorne glazbe (prva nagrada i *Grand Prix* na 3. Berlinskom međunarodnom glazbenom natjecanju, zlatna medalja na Bečkom međunarodnom glazbenom natjecanju, prva nagrada i *Grand Prix* na 6. Manhattanskom međunarodnom natjecanju /New York/, nagrada *Orfej /Beč/*, Diploma *Milka Trnina*, Nagrada *Daniel Marušić*, nagrada *Porin*, Nagrada grada Jastrebarskog itd.). Osobitu važnost Kvartet pridaje promicanju suvremene glazbe hrvatskih i inozemnih autora; premijerno su izveli više od 45 novih djela posvećenih upravo njima.

Njihovu diskografiju čine četiri albuma, od kojih su tri snimljena za Croatia Records: *Papandopulo* (2013.), *Per Quattro* (2015.) i *Scherzo* (2017.). Njihov album prvijenac osvojio je hrvatsku diskografsku nagradu *Porin* i slovi za najprodavaniji album hrvatske klasične glazbe u posljednje vrijeme.

Posljednji album *Scene*, s glazbom posvećenom Kvartetu i napisanom za taj ansambl, objavio je Cantus Records u lipnju 2022. Album je osvojio četiri nominacije za diskografsku nagradu *Porin*.

Raznovrsno djelovanje Kvarteta uključivalo je i brojne međunarodne radijske i televizijske emisije te kazališne produkcije. Zajedno su osnovali Školu saksofona u Jaski, vrlo uspješan međunarodni proljetni majstorski tečaj za studente saksofona, koji je osvojio godišnju Nagradu grada Jastrebarskog.

Članovi Kvarteta bave se i pedagoškim radom, uspješno vodeći kolegije komorne glazbe i saksofona na Sveučilištima u Zagrebu, Splitu, Banjoj Luci i Novom Sadu te na glazbenim školama u Zagrebu i Jastrebarskom.

Monika Cerovčec je sopranistica čiji solistički i komorni nastupi redovito osvajaju publiku i kritiku. Zaposlena kao solistica Zbora HRT-a, neizostavna je umjetnica hrvatske vokalne scene, osobito u baroknom repertoaru. Uz brojna oratorijska sola u raznovrsnom repertoaru s više od dvadeset kapitalnih djela (Cavallierijevo *Prikazanje duše i tijela*, Monteverdijev *Vespro della Beata Vergine*, Bachova *Muka po Ivanu*, mise Mozarta i Schuberta te brojne kantate Bacha, Vivaldija, Galuppija i francuskoga baroka, do suvremene glazbe), na opernim pozornicama ostvarila je uloge Didone (Purcell), Jelene (Zajc), Karolke (Janaček), Nimfe (Monteverdi), Muzike (Charpentier) te nekoliko manjih uloga u Donizettijevu *Ljubavnom napitku* i Verdijevoj *Aidi*.

S ansamblom Antiphonus ostvarila je niz zapaženih komornih, solističkih i oratorijskih nastupa u više od 40 raznovrsnih programa, a redovito se bavi i suvremenom glazbom, nastupajući na Muzičkom biennalu Zagreb. Kao dobitnica nagrade *Orlando* nastupala je na zatvaranju Dubrovačkih ljetnih igara s mo. Zoltanom Kocsisem. Članica je ansambala *Ars longa* i *Trija Seraphim*.

Nastupa sa Simfonijskim orkestrom HRT-a, Hrvatskim baroknim ansamblom, Cantus Ansamblom, Dubrovačkim simfonijskim orkestrom, Sarajevskom filharmonijom, Orkestrom Oružanih snaga RH.

Školovala se u Zagrebu u klasi Lidije Horvat-Dunjko i kod Vitomira Marofa te u Mainzu kod Andreasa Karasiaka, a usavršavala se kod Marjane Lipovšek, Claudije Eder, Martine Gojčete Silić, Krešimira Stražanca i Magde Nador.

Marko Ruždjak (1946. – 2012.) hrvatski je skladatelj uz čiji opus epiteta poput autentičnosti, osebujne izražajnosti, duboke promišljenosti i estetičke dosljednosti zadržavaju puni smisao, ne bivajući tek flokulama kojima se verbalizira glazba. Naizgled neodrživa diskrepancija između prozračnosti zvuka, štedljivosti jezika i odmjerenosti izričaja te sadržaja koji iz svega toga proizlazi, natopljen brojnim slojevima umjetničkog posezanja u druge, glazbi supostojeće umjetnosti, samo je privid.

Fotografija: Arhiva KOVL

Skladatelj koji se neprestano vraćao puhaćim instrumentima (završio je studij klarineta prije studija kompozicije), ljudskom glasu i udaraljka, ono što je želio i morao izraziti glazbom, izražavao je najčešće u manjim sastavima. Ograničenost izvodilačkog aparata zbog koje se svaki instrument ili glas podastiru gotovo solistički, kao i asocijativnost usmjerena na književnost i likovnost te bogatstvo glazbenog i izvanglazbenog znanja stvorile su vrlo vrijedan i zahtjevan opus.

No zahtjevnost, suvremenost i svevremenost Ruždjakova opusa ne manifestira se kao pobuna, izlišno trganje starih veza, rušenje ili negacija staroga, naslijeđenoga, onoga na čemu smo podučavani. Ruždjakovo je poimanje novoga on sam definirao metaforom rasta trave, svake godine nove, a iznikle iz starog sjemenja. Suvremenost je, za Ruždjaka, nastavljanje tradicije kroz proces njezina preoblikovanja, ali i posezanje za dalekim, predmodernim glazbenim jezikom koji je, u odnosu na klasični i romantični, gotovo asketski u svojem izričaju.

U vrlo raznovrsnom opusu koji obuhvaća solistička, zbarska, komorna, vokalno-instrumentalna i orkestralna djela, ističu se *Trois chansons de geste* za bariton, orkestar i magnetofonsku vrpču, *Madrigal* za ženski zbor, *Klasični vrt* za gudački kvartet, *Ubu* za mješoviti zbor, *April is the Cruellest Month* za trio gitara, *Figure*, za duhački kvintet, *Lux aeterna* za mješoviti zbor a cappella, *Frottola* za trio gitara i udaraljke, *Risposte* za violinu i orgulje, *Bordone* za trio gitara i udaraljke, *Solo* za klarinet, *Incontro* za obou i marimbu, *Kosmos* za šest udaraljkaša, *A tre* za puhački trio.

Arioso za kvartet saksofona posvećen je 1990. Zagrebačkom kvartetu saksofona i upućuje na spomenuti dijalog transformiranog klasičnog izraza i arhaičnog zvuka. Svakom instrumentu posvećeni su solistički recitativi koji se isprepliću, ali uvijek ostaju suzdržani. Donekle srodne, i u zajedničkim nastupima, sve dionice ipak ostaju samostalne, zahtijevajući neprestanu pozornost slušatelja, s obzirom na to da skladatelj nudi izražajnost proizi-šlu iz samoga glazbenog sadržaja. Odnosno, kako je sam skladatelj rekao:

„Uobičajena vrsta ekspresivnosti za mene je suviše pojedinačno beznačajna, privatno emocionalna i nastojim je nadomjestiti izražajnošću što proizlazi iz same materije.“

Premda danas ime francuske skladateljice **Fernande Breilh-Decruck** (1896. – 1954.) ne izaziva glazbene asocijacije čak ni kod redovitih posjetitelja koncertnih dvorana, ta je iznimna žena bila izvanredno talentirana, kreativna, marljiva i plodna u skladateljskom radu. Fernande Decruck studirala je harmoniju, polifoniju i klavir na Pariškom konzervatoriju te je kao asistentica oformila važnu klasu studenata, od kojih joj je jedan, godinama poslije, nakon što je postao slavan i uspješan, posvetio djelo. U posveti piše: „Za Fernande Decruck, s neizmjernim poštovanjem i uz dirljivo sjećanje – Olivier Messiaen.“

Fotografija: Wikimedia

Od 1926. Marcel Dupré, tada imenovan profesorom orgulja, uveo ju je u tajne improvizacije na orguljama, a ona je u tome bila tako uspješna da je samo dvije godine poslije održala veliku turneju na orguljama diljem Sjedinjenih Američkih Država. Upravo su orgulje kao njezin instrument *par excellence*, kao i saksofon i kontrabas (instrumenti koje je svirao njezin suprug), oni kojima se najviše posvetila u svojem skladateljskom radu. Tijekom godina koje je bračni par Decruck proveo u New Yorku, u čijoj je Filharmoniji pod ravnanjem Artura Toscaninija svirao Fernandein muž Maurice, napisala je brojna djela za klavir, orgulje, koncerte za orgulje i orkestar, koncert za violončelo i orkestar, kao i velik broj djela za puhaće instrumente, osobito za saksofon.

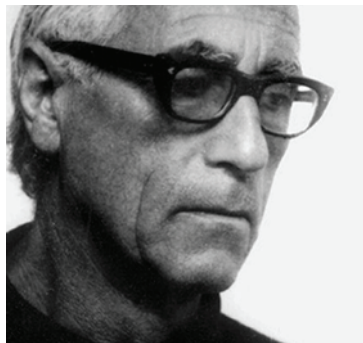
Pavane je napisala 1933. za kvartet saksofona francuske Republikanske garde, a potom je napisala i drugu verziju za kvartet klarineta. Šesnaest godina poslije preradila je djelo u još dvije verzije: jednu je napisala za puhački trio, a drugu za trio sastavljen od oboe, violine i klavira.

Pavane je, kako i treba biti, melankolično djelo čija se inicijalna melodija neprestano vraća više ili manje varirana i podložena znalačkim harmonijskim rješenjima koja se nadaju slušatelju kao posljedica vrsnog umrežavanja svih četiriju instrumenata, od kojih ni jedan nije važniji od drugog. Skladateljki jezik Debussyja, Fauréa i Ravela koji se može nazreti u tom djelu nipošto ne umanjuje njegovu originalnost, nego svjedoči o uronjenosti skladateljice u baštinu francuske glazbe na kojoj je školovana.

Poslije New Yorka, 1937., Fernande Decruck odselila se u Toulouse sa svo- je troje djece gdje je podučavala *solfeggio*, a od 1942. posve se posvetila skladanju. Iz toga su razdoblja djela *Koncert za harfu*, *Herojska poema* i *Sonata u cis-molu* za saksofon. Karijeru je završila kao profesorica harmo- nije na Konzervatoriju u Fontainebleauu, gdje je i umrla u dobi od samo 57 godina. Katalog njezinih djela je impresivan i, osim spomenutih, uključuje i velik broj djela za klavir, komornih opusa, simfonijskih i koncertantnih djela te petnaestak partitura filmske glazbe.

8

Bruno Bjelinski (1909. – 1992.) hrvatski skladatelj i pravnik koji je doktorirao pravo u Zagrebu, studij kompozicije završio je na Muzičkoj akademiji u klasi Blagoja Berse, a potom kod Frana Lhotke i Franje Dugana. Kao partizan tijekom rata djelovao je na Visu i u Bariju. Predavao je teorijske glazbene predmete u Splitu i Zagrebu, a od 1945. do 1977. bio je profesor kontrapunkta i kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Fotografija: Arhiva KOVL

Bjelinski je bio vrlo svestran i plodan skladatelj, čija je vjernost tonalitetu, jasno definiranoj melodici, sklonost polifoniji i nadasve neobaroknoj motorici uvijek bila u službi iskonskoga skladateljskog dara koji se ostvario u doista impresivnom nizu skladbi: 15 simfonija, 6 simfonijeta, 22 (!) solistička koncerta za klavir, violinu, violu, violončelo, flautu, obou, klarinet i fagot, 15 glazbeno-scenskih djela te osobito brojna klavirska djela i djela namijenjena djeci.

Bruno Bjelinski zbog svojega je talenta znao i mogao posegnuti za jezikom svojih skladateljskih uzora, poput Ravela, Milhauda ili Poulenca, stvarajući uvijek originalna, živa i zanimljiva djela. Neoklasicizam Brune Bjelinskog potpuno je opravdan maštovitošću i umijećem svojega autora, ne pristajući nikad u isprazna, banalna i monotona ostvarenja kakvih je, baš u neoklasicističkom stilu, bivalo mnogo. Zbog spomenute sklonosti baroknoj motorici, ali i polifoniji, doticao se i folklornih elemenata, ali ponajviše u aspektu ritma. *Pčelica Maja*, divna opera za djecu, jedno je od najuspjelijih ostvarenja za djecu sveukupne hrvatske klasične baštine. Postavljena je, međutim, posljednji put u Rijeci prije desetak godina. Baleti *Pinokio*, *Petar Pan* i *Mačak u čizmama* također čekaju da postanu dio stalnog repertoara naših kazališta.

Memories za klavir i sopran prilagodio je kvartetu saksofona Gordan Tudor. Četverostavačna skladba koja priziva uspomene na boravak na moru (Murteru ili Silbi, ne znamo) lijep je primjer Bjelinskijeve transparentne, glatke melodike i efektnog tretiranja glasa koji većinom lagano teče, ali se u povremenim velikim intervalskim skokovima i visinama prekida fluentnost glazbe. Uvjerljivo i spretno dopunjavanje klavira (kvarteta saksofona) i glasa odaje skladatelja majstora čija je maštovitost odlično funkcionirala u sprezi sa skladateljskom vještinom. Brod u ritmu marša plovi morem, prozor je razbijen vrlo vjerojatno olujom, loza i bršljan, njihovo savijanje i rast, trajnost i važnost pri ljetnim žegama opisani su nježnom, ali zahtjevnom melodikom, dok kiša na moru velikoj, slanoj vodenoj masi, nudi olakšanje kako bi, kad grane sunce, more iznova počelo puniti oblake.

9

Tena Ivana Borić (1979.) suvremena je hrvatska skladateljica koja je završila studij teorije glazbe u klasi Željka Brkanovića te kompozicije u klasi Frane Paraća. Zaposlena je u Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog, gdje predaje teorijske predmete i vodi zborove.

Fotografija: Facebook

Tijekom studija surađivala je s ansamblima Muzičke akademije u Zagrebu, Cantus Ansamblom i Papanadopulo kvartetom. Njezina su djela praižvedena na koncertima *Code: New* u sklopu HR projekta, projekta *Fusnota*, na festivalu sakralne glazbe *Pasijska baština*, na Glazbenoj tribini u Opatiji te su dosad izvedena u Zagrebu, Ljubljani, Bostonu i Beču.

Sudjelovala je na nekoliko međunarodnih natjecanja skladatelja, a skladbom *A–D–H–D* za klarinet solo ušla je među šest finalista na Međunarodnom natjecanju skladatelja *ALEA III* u Bostonu. Skladba *Piece for Amy*, za kvartet saksofona, uvrštena je na CD prvijenac Papanadopulo kvarteta. Skladala je niz djela: *Tri nebuloze* za klavir; *Siciliana* za gitaru, *Woland* za violončelo i klavir; *Impresije* za klavir; *I feel guud*, varijacije za gudački orkestar; *Trio con brio* za klavirski trio; *Playtime* za puhački kvintet; *Canto* za mezzosopran i komorni ansambl; *Spectrum* za brass, klavir i timpane; *Synthesis* za orkestar; *Krilati pjevač* za bariton i simfonijski orkestar; *Dišpet* za čembalo; *Snovitost* za sopran, klarinet i klavir i druga.

O djelu *Piece for Amy* autorica kaže: „Skladba je svojevrsna posveta premano preminuloj Amy Winehouse. Dočarava atmosferu zadimljenog londonskog jazz-bara gdje je umjetnica najčešće nastupala. Citat njezine pjesme nastoji slušatelju približiti bogat Aryn opus.“

Na Muzičkom Biennalu Zagreb 2021. praiuzvedeno je njezino djelo *Toy story* za klavir i igračke u izvedbi Ivana Batoša. Trenutno piše novo djelo za gitaru i flautu.

Hrvatska skladateljica **Dora Pejačević** (1885. – 1923.), zahvaljujući sustavnim istraživanjima muzikologinje Koraljke Kos, objavljenima u knjizi sad već daleke 1982., postala je poznata ne samo u našoj zemlji nego i diljem svijeta, čemu su znatno pridonijela izdanja Muzičkoga informativnog centra, ali i brojni muzikolozi koji su radili na objavljivanju i afirmaciji njezina opusa. Općem prepoznavanju pomogao je i film Zvonimira Berkovića *Kontesa Dora* iz 2003. Ništa od svega, dakako, ne bi koristilo samoj glazbi da ne postoje glazbenici koji su njezina djela izvodili i snimali.

Fotografija: Arhiva MHC

Skladateljica o čijem se kratkom životu zna podosta, osnove sviranja violine i klavira svladala je kao djevojčica, a kao dvanaestogodišnjakinja počela je skladati prve minijature. U Zagrebu je učila privatno violinu kod Vaclava Humla, teoriju kod Ćirila Juneka i instrumentaciju kod Dragutina Kaisera, a poslije 1908. učila je i kontrapunkt i kompoziciju kod Percyja Sherwooda i violinu kod Henrija Petrija u Dresdenu te kompoziciju kod Waltera Courvoisiera u Münchenu. Mnogo je i često putovala diljem Europe iz Našica u kojima je živjela od 1912. do udaje 1921., kad se preselila u München.

U *Tri pjesme (Drei Gesänge)* na tekst Friedricha Nietzschea i s elementima impresionističke harmonije i deklamacije, ostvarila je svoj vrhunac na području vokalne lirike.

U središtu njezine pozornosti često je klavir. Među klavirskim djelima koja se najviše ističu su minijature *Dva nokturna (Zwei Nocturnen)* diskretnoga impresionističkog ozračja, *Humoreska i capriccio (Humoreske und Caprice)* s elementima groteske i izrazite motorike, a u *Drugoj glasovirskoj sonati u As-duru* slijedila je Lisztov jednostavačni model sonate. Skladala je prvi hrvatski *Koncert za klavir i orkestar u g-molu* te niz komornih djela za klavir.

Njezina *Simfonija u fis-molu*, dovršena 1918., prva je hrvatska simfonija utemeljena na tradiciji romantičkoga simfonizma. Maštovitost, profinjenost, odmjerena pristajanje uz suvremene europske težnje glazbene moderne odlike su njezina opusa u cjelini, osobito solopopijevki i komornih djela.

Prvi gudački kvartet iz 1911. danas je izgubljen, dok je **Drugi gudački kvartet u C-duru**, op. 58 skladan jedanaest godina poslije i posljednje je završeno djelo Dore Pejačević. Prvi od četiriju stavaka, *Allegro ma non tanto*, pisan je u sonatnom obliku, no odmiče se od tradicionalnog zajedničkim iznošenjem prve teme, odnosno tematskog materijala. Sav je prenapregnut, nemiran, pa i anksiozan u atmosferi. Gotovo frenetična melodika premješta se od dionice do dionice i cijelo je vrijeme poduprta rubno tonalitetskim harmonijskim rješenjima. Srednji dio stavka naizgled umiruje početnu burnost, ali se kratki smiraj relativno brzo gubi u još žešćim pasażama. Melankolični se ugođaj javlja još dva puta, ali se svaki put prekida, neposredno pred kraj uzlaznom i silaznom ljestvicom te naposljetku brzom, pomalo ishitrenom melodikom. *Allegro ma non tanto* zvuči kao odjek uznemirenosti, uzdrhatalosti, tuge, ali i odlučnosti skladateljice koja je snažno osjećala sputanost u odnosu vlastitih želja i ispunjavanja očekivanja okoline.

GRAD
ZAGREB

PAPANDOPULO KVARTET

8.2.2025. / 3.5.2025.

TRIO ELOGIO

15.3.2025. / 24.5.2025.

DUNJA BONTEK, MARIJA ANDREJAŠ, MONIKA LESKOVAR, MARTINA FILJAK

5.4.2025.

LISINSKI DA CAMERA 24/25